

zakon.rada.gov.ua/laws/show/2720—19#n7), існує досить багато правових та організаційно-технічних проблем, які фактично унеможливають проведення оперативно-розшукової роботи особисто співробітниками Державного бюро розслідувань.

Абу Еласал А. О.

аспірантка кафедри криміналістики
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВЗАЄМОДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ПРОЯВІВ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ, ОТРИМАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Ключовою складовою ефективної протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом є організація співробітництва, взаємодії та координації діяльності різних державних органів.

Взаємодія означає процес безпосереднього або опосередкованого впливу суб'єктів один на одного, що породжує їх взаємозумовленість і зв'язок.

Зокрема, С. С. Чернявський зазначає, що взаємодія під час протидії злочинності — це узгоджена діяльність уповноважених суб'єктів з оптимальним співвідношенням методів і засобів, визначених для кожного з них. Під час розслідування злочинів, питання взаємодії правоохоронних органів, а також державних установ та громадських організацій, що мають на меті протидію та боротьбу з відмиванням грошей, отриманих злочинним шляхом (Пясковський В. В. Непроцесуальні форми взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими державними установами й громадськими організаціями під час розслідування насильницьких злочинів, учинених щодо неповнолітніх [Електронний ресурс] // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. — 2015. Режим доступу: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/579/2/20.pdf>).

До системи взаємодії у практичній діяльності з виявлення і розслідування легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, належать органи прокуратури, органи МВС України, органи Служби безпеки України, Національне антикорупційне бюро України, органи Державної фіскальної служби, Державна служба фінансового моніторингу, деякі державні органи України (Національний банк України та ін.), а також слідчі судді, експертні установи (або окремі експерти і спеціалісти), громадські об'єднання.

В наслідок реформування державних та правоохоронних органів України, нещодавно розпочав свою діяльність новий правоохоронний орган — Державне бюро розслідувань. Робота Державного бюро розслідування полягає у запобіганні, виявленні, припиненні, розкритті та розслідуванні злочинів, що вчинили: вищі посадові особи, службові особи Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП), особи, які вчинили військові злочини, крім передбачених статтею 422 Кримінального кодексу України.

Для оперативного виявлення злочинної діяльності, взаємодія в діяльності з розкриття і розслідування злочинів повинна мати конкретний характер, ґрунтуватися на законі та правильному сполученні форм і методів роботи та здійснюватися з дотриманням принципів: законності, самостійності співробітників оперативних підрозділів, слідчих і спеціалістів у виборі засобів при здійсненні узгоджених заходів, поділу компетенції між учасниками взаємодії, узгодженості планування і виконання дій учасниками взаємодії, наявності обміну інформацією тощо (Види і форми взаємодії в розкритті й розслідуванні злочинів. Криміналістика [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://pidruchniki.com/79039/pravo/vidi_formi_vzayemodiyi_rozkritti_rozsliduvanni_zlochiviv).

Так, відповідно до ч. 3 розділу VI Закону України «Про Державне бюро розслідувань», передбачено наладження тісної, безконфліктної співпраці колишніх працівників Генеральної прокуратури України, відповідних підрозділів Національної поліції та інших державних органів. Ідеться також про пошук та вдосконалення передбачених чинним законодавством шляхів максимального доступу ДБР до оперативної та криміналістично значущої інформації інших державних органів (Усатий Г. О. Першочергові кроки з розбудови державного бюро розслідувань // Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі. 2017. С. 396–399).

У якості прикладу ефективної взаємодії можливо відмити співпрацю державних органів у викритті незаконної діяльності конвертаційних центрів. Слідчі територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Львові, спільно з Національним антикорупційним бюро України та Управлінням внутрішньої безпеки СБУ, за процесуальним керівництвом Генеральної прокуратури, викрили протиправну діяльність конвертаційного центру, який діяв протягом 2018–2019 років (Конвертаційний центр на 500 млн. грн: ДБР повідомило деталі обшуків у ДФС Львівщини [Електронний ресурс] // Новини Zik.ua. — Режим доступу: https://zik.ua/news/2019/05/06/konvertatsiynyy_tsentr_na_500_mln_grn_dbr_povidomylo_detali_obshukiv_u_dfs_1565795).

Отже, незважаючи на те, що ДБР тільки нещодавно розпочало свою діяльність, спільно з НАБУ і СБУ було розкрито протиправну схему виведення у тіньовий сектор безготівкових коштів підприємств шляхом конвертації їх у готівку. Це свідчить про поступове налагодження співпраці правоохоронних органів направлену на розкриття та протидію економічній та кримінальній злочинності в цілому.

У Звіті за 2018 рік, відмічено про результати взаємодії з органами прокуратури та правоохоронними органами, проте зважаючи на той факт, що даний орган лише розпочав свою роботу, відсутні відповідні показники з іншими державними органами.

Крім того, за період часу з 27 листопада до 1 березня 2019 року слідчими ДБР розслідується понад 5700 кримінальних проваджень. Однак, за Законом України «Про ДБР» не передбачено здійснення оперативно-розшукової діяльності. Як наслідок, докази про вину поліцейських і працівників СБУ збиратимуть працівники поліції та СБУ (Скандал, конфлікти та проблеми створення: Державне бюро розслідувань вперше відзвітувало [Електронний ресурс] // Новини 24 канал. — Режим доступу: https://24tv.ua/ukrayina_tag1119).

Даний недолік необхідно враховувати, адже такий факт суперечить меті ДБР.

Метою ДБР, як зазначено на офіційному сайті, є «притягнення винних до відповідальності незважаючи на їхні посади, зв'язки та ресурси». Задля того, щоб ефективно протидіяти та виявляти кримінальні правопорушення підслідні ДБР та ламаючи стереотипи, які вже склалися в державі та притримуватися меті, яка зазначена вище, новостворений правоохоронний орган повинен плідно скеровувати свою діяльність на співпрацю з іншими правоохоронними органами для визначення та досягнення єдиної цілі.